

Opinia o rozprawie doktorskiej mgra V. Butevycha

"Pan Cogito pomiędzy Kartezjuszem a Nietzschem i Freudem. (Poetycka antropologia Zbigniewa Herberta w kontekście filozofii podmiotu i filozofii podejrzenia)"

Rozprawa "Pan Cogito pomiędzy Kartezjuszem a Nietzschem i Freudem. (Poetycka antropologia Zbigniewa Herberta w kontekście filozofii podmiotu i filozofii podejrzenia)" została pomyślana i napisana jako klasyczna rozprawa komparatystyczna, zderzająca teksty filozoficzne oraz poetyckie na poziomie historii idei. Owo zderzenie dokonuje się przy tym tak na poziomie śledzenia recepcji, śladów bezpośredniego kontaktu polskiego poety z dziełami Nietzschego oraz Freuda, jak i w związku z wykorzystaniem owych dzieł jako hermeneutycznego kontekstu służącego interpretacji utworów poetyckich.

Praca składa się zasadniczo z dwóch części, opatrzonej wstępem i zakończeniem. Pierwsza część sytuuje Herberta w kontekście jego zainteresowań filozoficznych; druga – rekonstruuje poetycką antropologię twórcy, widoczną w cyklu wierszy, którego bohaterem jest Pan Cogito.

Podstawową tezę organizującą rozważania Autora jest teza o antynomicznym, dialektycznym światopoglądzie Herberta, w którym antropologia kształtuje się w napięciu pomiędzy nowoczesną filozofią podmiotu, o racjonalnym rodowodzie, umocowaną w kartezjanizmie a filozofią podejrzenia, reprezentowaną przez Nietzschego i Freuda. Ta druga przy tym zarówno kwestionuje pierwszą, jak i w ujęciu poety pozwala ją przemieścić i poszerzyć (m. in. w związku z zagadnieniem somatyczności czy nieświadomości).

Bez wątplenia do osiągnięć Autora należy już samo postawienie osobnego problemu kształtu antropologii poetyckiej Herberta (istniejące dotąd opracowania poruszały te kwestie w sposób cząstkowy); należy tu wymienić także poszerzenie refleksji nad relacjami filozofii Nietzschego i myśli polskiego poety (kwestia ta pojawiła się w opracowaniach, mgr Butevych poddaje ją jednak całościowemu, systematycznemu opracowaniu); przede wszystkim wszakże – i to zostawiam na koniec – oryginalnym wkładem doktoranta w herbertologię jest część rozprawy poświęcona obecności wątków psychoanalitycznych w horyzoncie myśli twórcy Pana Cogito; to sprawy dotychczas przeoczone w badaniach nad poezją Herberta.

Rozprawa mgra Butevycha jest dość ascetyczna pod względem metodologicznym; zaproponowany typ lektury przypomina praktyki *close reading*, które w połączeniu z archiwalnymi kwerendami i wykorzystaniem ich efektów dają przekonujący obraz Herberta, poetyckiego myśliciela, konstruującego antropologię dialektycznie rozpiętą pomiędzy biegunami rozumu i nieświadomości, rozumu i cielesności. Rozprawa jest przy tym przejrzysto skomponowana i napisana.

Jeśli potraktować dysertację doktorską jako próg wprowadzający badacza w świat profesjonalnej nauki, to propozycja pana Butevycha, prezentuje go jako wytrawnego czytelnika poezji Herberta oraz jako interpretatora, który potrafi stawiać tekstowi celne pytania i ambitnie poszukiwać na nie odpowiedzi. Dlatego też z przekonaniem opiniuję pozytywnie starania autora o uzyskanie stopnia doktora na podstawie zaprezentowanej rozprawy.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. Kozłowski', is located in the lower right quadrant of the page.